

Vorschlag

3 u r

Unterstützung der inländischen Industrie.

Vor unsern Augen erhebt sich eine Wetterwolke, die Unheil und Verderben droht, es ist die Noth der Arbeiter, das Stocken der Industrie und des Handels. Es liegt in den unglücklichen Verhältnissen im In- und Auslande, namentlich in Italien und Galizien, daß unserm Handel beinahe alle Absatzwege abgeschnitten sind. Der Fabrikant hat ungeheure Waarenvorräthe, die er nicht verwerthen kann, die baaren Mittel sind bei Manchen schon aufgegangen, statt dessen hat er eine Masse fertiger Waare, die Niemand kauft. Schon haben viele Fabrikanten aus echtem Wohlthätigkeitsfinne mit großen Geldopfern die Arbeiten fortgesetzt, die sie, wenn sie nur ihrem eigenen Vortheile hätten folgen wollen, schon vor mehren Wochen hätten einstellen müssen. Viele andere haben als Menschenfreunde reichliche Gaben für die nothleidenden Arbeiter hier und im Gebirge niedergelegt und gesammelt. Aber alles dieß sind Almosen, die nur eine augenblickliche Unterstützung gewähren. Wenn den Arbeitern Brot verschafft werden soll, so muß der Industrie selbst geholfen werden, unsere Fabrikanten müssen wieder Absatz bekommen, unsern Webern muß einigermaßen durch das Land selbst Arbeit gesichert werden. Hierzu wollen wir an Alle, die es wohl mit dem Lande meinen, an Alle, die ein Herz im Busen tragen, für des Armen Noth einen Aufruf ergehen lassen, daß Jeder in diesen Tagen der Gefahr für das Vaterland und für das Volk sich bereit zeige, ein kleines Opfer zu bringen, das nur darin bestehen soll, daß er die Produkte des Vaterlandes denen vorziehe, die aus fernen Provinzen oder aus dem Auslande kommen. Erfüllt von Theilnahme und Mitleiden mit den Hungernden, überzeugt von der Gefahr, die dem ganzen Lande durch die zunehmende Erwerbslosigkeit droht, überzeugt von dem edlen Sinne unserer Landsleute, rufen wir Euch zu: Brüder und Schwestern, Mitbürger im schönen constitutionellen Vaterlande, kleidet Euch — für einige Monate nur — in solche Stoffe, die das Vaterland erzeugt! Legt alle seidenen Stoffe für einige Zeit bei Seite, und kauft dafür die Erzeugnisse der Heimat, baumwollene, leinene und schafwollene Stoffe.

Vor Allem wenden wir uns an Euch, Ihr Frauen Böhmens; zu den weichen Herzen des Weibes wollen wir zuerst sprechen. Legt den seidenen Schmuck für kurze Zeit nieder und gebt den Beweis des wahren Patriotismus, ziert Euch mit dem Stoffe, den mühsam die Hände Eurer Landsleute webten, und Ihr werdet den Dank, die Achtung jedes Vaterlandsfreundes Euch erwerben. Das Kleid von Leinen, Baum- und Schafwolle, das Ihr öffentlich statt des seidenen tragt, wird ein schönerer, ein edlerer Schmuck sein, als Sammt und Seide, denn es wird von Eurer menschenfreundlichen Gesinnung zeugen, es wird öffentlich beweisen, daß Ihr die Noth der Tausende, die alltäglich mühsam am Webstuhle, am Drucktisch oder an der Maschine und am Spinnrad thätig sind, erkennt, daß Ihr mit ihnen fühlt, und daß Ihr das Euzige beitragen wollt, um zu helfen, wo Hilfe sehr Noth thut. Wenn es Eure Verhältnisse erlauben, so legt nicht nur die seidenen Kleider ab, sondern kauft Euch neue, im Vaterlande erzeugte aus Leinen, Baum- oder Schafwolle, und schmüct Euch mit den Spitzen des armen Erzgebirges. Auch Ihr Brüder seid Patrioten, legt seidene Hals- und Taschentücher, seidene Westen, seidene Hüte und Handschuhe ab und kleidet Euch in böhmische Stoffe. Der Segen von Tausenden, die in Noth sind, wird Euch lohnen. Wenn jeder Böhme, der nicht selbst arm ist, jetzt nur ein Erzeugniß unserer vaterländischen Industrie kauft, und sogleich kauft, so haben wir unserem Handel einen Weg geöffnet, und wir werden die wohlthätigen Früchte unserer kleinen Aufopferung bald sehen.

Böhmen beschäftigte in besserer Zeit über 60,000 Webstühle. Jetzt sind kaum 30,000 noch im Gange. Jeder Webstuhl beschäftigt im Durchschnitt einen Erwachsenen und ein Kind (zum Spulen). Gering gerechnet sind also allein 50,000 Individuen brotlos, die sonst das Weben ernährt. Wie viele Drucker, Maschinenarbeiter, Spinner, Spitzenklöppler u. s. w. müssen wir noch dazu zählen! Wer vor dieser Anzahl nicht erschrickt, wen solche Noth, solche Gefahr nicht rührt, der hat kein Herz, der kennt es nicht, was Liebe zum Vaterlande, was Liebe zu dem Nächsten ist.

Vom Prager Vereine zur Unterstützung der inländischen Industrie.

Karl Brosche,
Kaufmann und Fabrikant in Prag.

Josef W. Bayer,
Kaufmann in Prag.

Eduard v. Sautter,
Kaufmann in Prag.

Martin & Niegler,
Kaufleute in Prag.

Aloys Joh. Wenzels,
Kaufmann in Prag.

Johann L. Michal,
Kaufmann in Prag.

Dr. Adalbert Ritter v. Eisenstein,
Advokat.

Johann Gust. Pilz,
Kaufmann.

Karl Halla,
Kaufmann.

Josef Wünsch,
Kaufmann.

Adolf Dittrich,
Kaufmann in Prag.

Emanuel Brondre,
Kaufmann in Prag.

Josef Seidler,
Kaufmann.

N á v r h

k

podporování domácího průmyslu.

Před našima očima zdvihá se strašlivou zkazou hroziící bouře, jeť to chudoba dělníků a váznutí všeho průmyslu a obchodu. Zakládá se to na nešťastných poměrech domácích i cizích, jmenovitě v Itálii a v Haliči, že našemu obchodu skoro všechny cesty odbytu zamezeny jsou. Fabrikant má ohromné zásoby zboží, jež zpeněžit nemůže, mnozí se již z hotových peněz vydali, a mají za ně hromadu nadělaného zboží, jež nikdo nekupuje. Mnozí z fabrikantů ve svých dílnách práci z opravdové dobročinnosti nestavili, což by již před mnoha měsíci byli činiti musili, kdyby na svůj zisk jenom byli hleděli. Jiní zase složili a sebrali pro nutné dělníky zde i v horách hojných darů z pravé lidskosti. Všecko toto ale není nic jiného než almužna okamžitou podporu poskytující. Má-li dělníkům napotom chléb opatřen býti, musí se průmyslu samému pomoci, našim fabrikám se musí odbyť zjednati, našim tkalcům musí práce poněkud celou zemí pojištěna býti. V tom ohledu tedy učiníme provolání na všechny ty, jež to se svou vlastí dobře miní, a jichž srdce se od nouze a chudoby neodvracuje, aby každý za těchto nebezpečných dnů hotov byl přednost dáti výrobkům své vlasti před oněmi, jež z dalekých provincií a z ciziny přicházejí. Plní jsouce zdilností a outřpností s hladovými. přesvědčení jsouce o nebezpečnosti hroziícím celé zemi, když si nikdo nic vydělati moci nebude, a spolehajíce na šlechetné mysly našich krajanů voláme k Vám:

Bratři a sestry, spoluobčané v krásné konstituční vlasti, odivejte se na několik měsíců jenom — v látky ve vlasti, naši vyrobené.

Odložte na nějaký čas všechny hedbávné látky, a kupte za to výrobky domácí, bavlněné, lněné a vlněné látky.

Předně ale se obracujeme na Vás Paní České, k Vašemu outlému srdci především promluvíme: Odložte svůj

hedbávný šperk pro nějakou kratičkou dobu, a dejte důkaz pravého vlastenectví, zdobte se jenom těmi výrobky, jež ruce Vašich krajanů s velkým namáháním tkaly, a dobudete si tím díků a vážnosti každého cítele vlasti. Onen lněný, bavlněný a vlněný oděv, jež na místě hedbávného nositi budete, bude krásnějším a šlechetnějším šperkem, nežli aksamit a hedbávi; neboť osvědčí Vaše lidmilenské smýšlení a veřejně dokáže, že jste nouzi oněch tisíců poznali, ježto každodenně s velkým namáháním u tkalcovského stavu, u tiskacího stolu, u strojů a kolovratů se přičinují, že s nimi zároveň cítíte a vše vynaložíte, abyste tam pomohli, kde pomoci nejvíce potřebi jest. Dovolují-li to Vaše okolnosti, neodkládejte jenom hedbávný šat, nýbrž kupujte si nové ve vlasti zrobené látky ze lnu, bavlny a vlny a zdobte se krajkami ubohého Rudohoří.

I Vy bratři buďte vlastenci, odložte hedbávné šátky na krk i do kapes, hedbávné vesty, hedbávné klobouky a rukavičky, a oblekejte se v české látky, budeť Vám to zehnaním tisíců odplaceno, kteří v nouzi jsou. Když každý Čech, jež sám chudobný není, teď právě výrobek našeho vlasteneckého průmyslu si koupí, otevřeme cestu našemu obchodu, a brzo uvidíme blahodějně ovoce naší malé obětovnosti. Za lepších časů zaměstnávaly Čechy přes 60000 tkalcovských stavů. Nyní jich sotva 30000 práci má. Každý tkalcovský stav zaneprázdnňoval v průměru jednoho zrostlého člověka a dítě (u civky). Není to málo počítáno, řekneme-li že 50000 lidí bez chleba je, ježto se předtím tkalcovstvím živili. Kolik tiskařů, strojařů, předáků, krajkářů a t. d. musí se k tomu ještě přičísti! Kdo se tohoto množství nelekne, kým taková nouze a nebezpečnost nepohne, ten je bez srdce, ten neví, co jest láska k vlasti, láska k bližnímu.

Sammlung L. A. Frankl

Od pražské Jednoty k podporování domácího průmyslu.

Karel Brosche,
obchodník a fabrikant v Praze.

Josef V. Bayer,
obchodník v Praze.

Eduard ze Seutterů,
obchodník v Praze.

Martin a Riegel,
obchodníci v Praze.

Aloys Jan Vencely,
obchodník v Praze.

Jan L. Michal,
obchodník v Praze.

Dr. Vojtěch rytíř z Eisensteinů,
advokat.

Jan Gust. Pilz,
obchodník.

Karel Halla,
obchodník.

Josef Vünsch,
obchodník.

Adolf Dittrich,
obchodník v Praze.

Emanuel Broudre,
obchodník v Praze.

Josef Geitler,
obchodník.